

32011L0093

17.12.2011.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 335/1

DIREKTIVA 2011/93/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 13. prosinca 2011.****o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 2. i članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece, uključujući dječju pornografiju, predstavljaju teška kršenja temeljnih prava, posebno prava djece na zaštitu i brigu za njihovu dobrobit, kako je to predviđeno Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djece iz 1989. i Poveljom o temeljnim pravima Europske unije ⁽³⁾.
- (2) Unija, u skladu s člankom 6. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, priznaje prava, slobode i načela iz Povelje o temeljnim pravima Europske unije, kojom je

u članku 24. stavku 2. određeno da se prilikom svih djelovanja tijela javne uprave ili privatnih institucija koja se odnose na djecu, moraju uzeti u obzir prije svega najbolji interesi djece. Osim toga, u Stockholmskom programu – otvorena i sigurna Europa koja služi državljanima i štiti ih ⁽⁴⁾, daje se izrazita prednost suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije.

- (3) Dječja pornografija, koja se sastoji od slika seksualnog zlostavljanja djece i od drugih posebno teških oblika seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece u porastu je i širi se uporabom novih tehnologija i interneta.

- (4) Okvirnom odlukom Vijeća 2004/68/PUP od 22. prosinca 2003. o suzbijanju seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije ⁽⁵⁾ usklađuju se zakonodavstva država članica, kako bi se inkriminirali najteži oblici seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i proširila nacionalna sudska nadležnost i osigurala minimalna razina pomoći žrtvama. U Okvirnoj odluci Vijeća 2001/220/PUP od 15. ožujka 2001. o položaju žrtava u kaznenom postupku određuju se prava žrtava u kaznenom postupku, uključujući pravo na zaštitu i odštetu. Nadalje, provedbom Okvirne odluke Vijeća 2009/948/PUP od 30. studenoga 2009. o sprečavanju i rješavanju sporova o izvršavanju nadležnosti u kaznenim postupcima ⁽⁶⁾ olakšano je usklađivanje progona slučajeva seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije ⁽⁷⁾.

- (5) U skladu s člankom 34. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djece, države stranke obvezane su na zaštitu djece od svih oblika seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja. Izborni protokol Ujedinjenih naroda, uz Konvenciju iz 2000. o pravima djece, o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji te posebno Konvencija Vijeća Europe iz 2007. o zaštiti

⁽¹⁾ SL C 48, 15.2.2011., str. 138.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 27. listopada 2011. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 15. studenoga 2011.

⁽³⁾ SL C 364, 18.12.2000., str. 1.

⁽⁴⁾ SL C 115, 4.5.2010., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 13, 20.1.2004., str. 44.

⁽⁶⁾ SL L 82, 22.3.2001., str. 1.

⁽⁷⁾ SL L 328, 15.12.2009., str. 42.

djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja su ključni instrumenti u postupku jačanja međunarodne suradnje u tom području.

- (6) Teška kaznena djela, kao što su seksualno iskorištavanje djece i dječja pornografija zahtijevaju cjelovit pristup, uključujući progon počinitelja, zaštitu djece žrtava i sprečavanje takvih pojava. Prilikom provođenja mjera za suzbijanje takvih kaznenih djela treba, u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djece, voditi računa prije svega o najboljim interesima djece. Okvirnu odluku 2004/68/PUP trebalo bi zamijeniti novim instrumentom, koji osigurava takav cjelovit pravni okvir za postizanje navedene svrhe.
- (7) Ova bi Direktiva trebala biti u cijelosti usklađena s Direktivom 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njezinih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP⁽¹⁾, budući da su neke žrtve trgovanja ljudima bila i djeca žrtve seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja.
- (8) U pogledu kažnjivosti djela koja su povezana s pornografskim predstavama, u toj Direktivi upućuje se na djela koja se sastoje u organiziranom prikazivanju djece za publiku uživo, ali pritom je isključena osobna i dragovoljna komunikacija licem u lice između vršnjaka i između djece koja su dosegla dob za pristanak na spolni odnos te njihovih partnera.
- (9) Dječja pornografija često uključuje slike odraslih koji seksualno zlostavljaju djecu. Može uključivati i slike djece u spolnom činu ili slike spolnih organa djece, kada su takve slike napravljene ili korištene prvotno u seksualne svrhe, a mogu biti iskorištavane sa znanjem ili bez znanja djeteta. Osim toga, pojam dječje pornografije obuhvaća i realistične slike djeteta u spolnom činu, odnosno djeteta prikazanog kao da se nalazi u spolnom činu, a prije svega u seksualne svrhe.
- (10) Invalidnost sama po sebi automatski ne znači da osoba ne može pristati na spolne odnose. Međutim, zloraba invalidnosti radi sudjelovanja u seksualnim aktivnostima s djetetom trebala bi biti kazneno djelo.
- (11) U donošenju zakonodavstva u području kaznenog materijalnog prava Unija bi trebala osigurati usklađenost takvog zakonodavstva, posebno u pogledu visine kazni. S obzirom na Ugovor iz Lisabona, trebalo bi imati na umu Odluku Vijeća od 24. i 25. travnja 2002. o pristupu koji bi se trebao primjenjivati za usklađivanje kazni, u kojima su opisane četiri visine kazni. Budući da ova

Direktiva sadrži iznimno velik broj različitih kaznenih djela, potrebno je, kako bi se odrazili različiti stupnjevi težine, odrediti različite visine mogućih kazni, čime se ide dalje od onoga što je obično određeno pravnim instrumentima Unije.

- (12) Teški oblici seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece trebali bi podlijegati učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznama. To posebno uključuje različite oblike seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece koji su olakšani uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, kao što je to mamljenje djece u seksualne svrhe putem društvenih mreža i mrežnih foruma. Definicija dječje pornografije treba biti pojašnjena i približena definiciji istoga pojma u međunarodnim instrumentima.
- (13) Najviša kazna zatvora predviđena za kaznena djela iz ove Direktive trebala bi se izreći barem za najteže oblike takvih kaznenih djela.
- (14) Kako bi se dosegla najviša kazna zatvora predviđena za kaznena djela seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije iz ove Direktive, države članice mogu kombinirati, uzimajući u obzir nacionalno pravo, kaznu zatvora predviđenu za ta kaznena djela u nacionalnom zakonodavstvu.
- (15) Ovom su Direktivom države članice obvezane da u nacionalnom zakonodavstvu predvide kazne kojima poštuju odredbe zakonodavstva Unije o suzbijanju seksualnog zlostavljanja, seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije. Ovom Direktivom se ne stvaraju obveze u pogledu primjene takvih kazni, ni nekog drugog raspoloživog sustava kaznenog progona u pojedinim slučajevima.
- (16) Države članice se pozivaju razmotriti mogućnost da se osim kazne zatvora predvide i novčane kazne, posebno u slučajevima kada se kaznena djela iz ove Direktive počine u svrhu stjecanja dobiti.
- (17) Državama članicama izraz „protupravno” u vezi s dječjom pornografijom omogućuje da izuzmu zakonita postupanja s pornografskim materijalom za medicinske, znanstvene i slične potrebe. Jednako tako su dopuštena postupanja domaćih pravosudnih tijela, kao što je zakonito posjedovanje dječje pornografije od strane tijela kaznenog progona za potrebe kaznenih postupaka ili za sprečavanje, otkrivanje ili istraživanje kaznenih djela. Osim toga, nije isključena mogućnost prava na obranu ili primjenu sličnih odgovarajućih načela, u skladu s kojima su osobe u posebnim okolnostima izuzete od odgovornosti, na primjer kada uz pomoć otvorenog telefona ili mrežnih vrućih linija vrše aktivnosti u potporu otkrivanja slučajeva zlostavljanja.

⁽¹⁾ SL L 101, 15.4.2011., str. 1.

- (18) Svjestan pristup dječjoj pornografiji posredstvom informacijske i komunikacijske tehnologije trebao bi biti kazneno djelo. Osoba je odgovorna ako namjerno pristupa internetskim stranicama s dječjom pornografijom i zna da se takve slike tamo mogu pronaći. Kazne se ne bi trebale izricati osobama koje su internetskim stranicama s dječjom pornografijom pristupile slučajno. Namjeravana narav kaznenog djela može se izvesti posebno iz činjenice da je ponovljeno ili počinjeno posredstvom plaćene usluge.
- (19) Mamljenje djece u seksualne svrhe predstavlja prijetnju koja u kontekstu interneta ima posebna svojstva, budući da internet omogućuje besprimjernu anonimnost, a s tim i mogućnost prikrivanja identiteta i osobnih obilježja, kao što je recimo dob. Države članice istodobno priznaju važnost suzbijanja mamljenja djece izvan okvira interneta, posebno kada se to ne vrši uporabom informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Države članice se potiču da kao kazneno djelo odrede mamljenje djece za seksualne potrebe s počiniteljem u prisutnosti ili blizini djeteta, na primjer u obliku posebno pripremljenog kaznenog djela, pokušaja počinjenja kaznenog djela iz ove Direktive ili u obliku seksualnog zlostavljanja. Neovisno o tome kakva pravna rješenja se izaberu za određivanje mamljenja djece izvan interneta kao kaznenog djela, države članice bi trebale osigurati progon počinitelja takvih kaznenih djela, na ovaj ili onaj način.
- (20) Ovom se Direktivom ne uređuju politike država članica u vezi sa seksualnim aktivnostima uz uzajamni pristanak, u koje mogu biti uključena i djeca i koje se mogu smatrati kao uobičajeno upoznavanje spolnosti u okviru ljudskog razvoja, vodeći računa o različitim kulturnim i pravnim tradicijama kao i o novim oblicima uspostavljanja i održavanja odnosa između djece i mladih, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije. Te politike ne spadaju u područje primjene ove Direktive. Države članice koje koriste mogućnosti iz ove Direktive izvršavaju vlastite nadležnosti.
- (21) Države članice u svojim nacionalnim propisima trebale bi predvidjeti odredbe o otegotnim okolnostima, u skladu s odredbama važećih pravnih propisa svog pravnog sustava o otegotnim okolnostima. One bi trebale osigurati da te otegotne okolnosti budu dostupne sucima na razmatranje prilikom izricanja kazni počiniteljima kaznenih djela, iako suci nisu obvezni uzeti u obzir te otegotne okolnosti. Kada te otegotne okolnosti, zbog naravi dotičnog kaznenog djela, nisu važne, države članice ih u svom zakonodavstvu ne trebaju predvidjeti. Na nacionalnoj razini bi trebala biti donesena ocjena o tome jesu li otegotne okolnosti koje su predviđene u ovoj Direktivi važne za svako kazneno djelo iz ove Direktive.
- (22) Tjelesnu i duševnu nesposobnost iz ove Direktive treba razumjeti tako da uključuje i stanje tjelesne ili duševne nesposobnosti koju izazove utjecaj droga i alkohola.
- (23) U suzbijanju seksualnog iskorištavanja djece trebalo bi u cijelosti iskoristiti postojeće instrumente za privremeno oduzimanje i pljenidbu imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima, kao što su to Konvencija Ujedinjenih naroda protiv međunarodnog organiziranog kriminala i njezini protokoli, Konvencija Vijeća Europe iz 1990. o pranju, istrazi, privremenom oduzimanju i pljenidbi imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima⁽¹⁾ i Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine ostvarene kaznenim djelima⁽²⁾. Treba poticati uporabu oduzetih i zaplijenjenih sredstava i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima iz ove Direktive za potporu u pomaганju i zaštiti žrtava.
- (24) Trebalo bi izbjegavati sekundarnu viktimizaciju žrtava kaznenih djela iz ove Direktive. U državama članicama u kojima su u skladu s nacionalnim kaznenim pravom, prostitucija ili sudjelovanje u pornografiji kaznena djela trebalo bi omogućiti da se, u skladu s tim pravom, dotično dijete kazneno ne progona i ne kažnjava, ako je ta djela počinilo kao žrtva seksualnog iskorištavanja ili ako je bilo primorano sudjelovati u dječjoj pornografiji.
- (25) Ova Direktiva kao instrument usklađivanja kaznenog prava predviđa visine kazni koje bi se trebale primjenjivati, ne dovodeći u pitanje konkretne kaznene politike država članica u vezi s maloljetnim počiniteljima kaznenih djela.
- (26) Istraga kaznenih djela i podizanje optužnica u kaznenim postupcima trebalo bi pojednostaviti, tako da se uzme u obzir poteškoća koju za djecu žrtve predstavlja objava seksualnog zlostavljanja i anonimnost počinitelja kaznenih djela na internetu. Kako bi se osigurali uspješna istraga i progon kaznenih djela iz ove Direktive, njihovo pokretanje u načelu ne bi trebalo ovisiti o tome je li žrtva odnosno njezin zastupnik kazneno djelo objavio ni o tome je li počinitelj kaznenog djela bio okrivljen. Dovoljnu duljinu razdoblja kaznenog progona treba odrediti u skladu s nacionalnim pravom.
- (27) Osobama odgovornima za istragu i progon kaznenih djela iz ove Direktive trebalo bi staviti na raspolaganje

(1) SL L 182, 5.7.2001., str. 1.

(2) SL L 68, 15.3.2005., str. 49.

učinkovite istražne alate. Ti bi alati mogli obuhvaćati presretanje komunikacije, prikriveno nadziranje, uključujući elektronički nadzor, praćenje bankovnih računa i druge financijske istrage, vodeći računa, između ostalog, o načelu razmjernosti i o naravi i težini kaznenih djela koja su pod istragom. Kada je to primjereno i u skladu s nacionalnim pravom, ti bi alati trebali uključivati i mogućnost upotrebe prikrivenog identiteta na internetu od strane tijela kaznenog progona.

- (28) Države članice trebaju potaknuti osobe koje znaju za ili sumnjaju na seksualno zlostavljanje ili seksualno iskorištavanje djece na prijavu nadležnim službama. Svaka država članica je odgovorna za određivanje nadležnih tijela kojima se takve sumnje mogu prijaviti. Ta nadležna tijela ne bi trebale biti službe za zaštitu djece ili relevantne socijalne službe. Zahtijevajući da sumnja bude utemeljena „u dobroj vjeri” trebalo bi se spriječiti da se navedena odredba iskoristi za podnošenje zlonamjernih prijava temeljenih na posve izmišljenim ili netočnim činjenicama.
- (29) Pravila o nadležnosti trebalo bi izmijeniti da bi se osiguralo da počiniteljima seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja djece iz Unije prijeti kazneni progon, čak i ako kaznena djela počine izvan Unije, a posebno u okviru takozvanog seksualnog turizma. Dječji seksualni turizam treba podrazumijevati seksualnim iskorištavanjem djece od strane jedne ili više osoba koje iz svog uobičajenog okruženja putuju u inozemno odredište, gdje imaju seksualni kontakt s djecom. Kada se dječji seksualni turizam događa izvan Unije, države članice se ohrabruju da radi suzbijanja seksualnog turizma putem raspoloživih nacionalnih i međunarodnih instrumenata, uključujući bilateralne ili multilateralne ugovore o izručenju, pojačaju uzajamnu pomoć ili prebacivanje postupaka, te suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama. Države članice trebale bi poticati otvoren dijalog i komunikaciju sa zemljama izvan Unije, kako bi, u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom, bile sposobne kazneno progoniti počinitelje kaznenih djela, koji radi dječjeg seksualnog turizma putuju preko granica Unije.
- (30) Mjere za zaštitu djece žrtava trebalo bi usvojiti u njihovom najboljem interesu, vodeći računa o njihovim potrebama. Djeca žrtve trebala bi imati jednostavan pristup pravnim sredstvima i mjerama za rješavanje sukoba interesa kada do seksualnog zlostavljanja ili seksualnog iskorištavanja dođe unutar obitelji. Kada tijekom kaznene istrage ili kaznenog postupka treba biti imenovan posebni predstavnik, ulogu posebnog predstavnika može vršiti pravna osoba, institucija ili tijelo. Osim toga, djecu žrtve koja o svom slučaju obavijeste nadležna tijela trebalo bi zaštititi od kažnjavanja, na primjer na temelju nacionalnog zakonodavstva o prostituciji. Potrebno je nadalje izbjeći, koliko je to moguće, da se djeci zbog sudjelovanja u kaznenom postupku, saslušavanja ili vizualnog doticaja s počiniteljima prouzroče nove traume. Dobro razumijevanje djece i njihovog ponašanja u trenucima kada su suočena s traumatskim iskustvima bit će od pomoći da se osigura visoka kvaliteta dokazivanja i smanjivanje stresa kojem su djeca izloženi prilikom izvršavanja potrebnih mjera.
- (31) Države članice trebale bi razmotriti mogućnost kratkoročne i dugoročne pomoći djeci žrtvama. Svaka šteta prouzročena seksualnim zlostavljanjem i seksualnim iskorištavanjem djece je znatna i treba joj se posvetiti. Zbog naravi štete prouzročene seksualnim zlostavljanjem i seksualnim iskorištavanjem s takvom pomoći treba nastaviti sve dok je to potrebno za fizički i psihološki oporavak djeteta te se može protegnuti i u odraslu dob, ako je to potrebno. Potrebno je razmotriti potrebu da se pomoć i savjetovanje osiguraju za roditelje ili skrbnike djece žrtava, ako oni nisu obuhvaćeni sumnjom za dotično kazneno djelo, kako bi im se pomoglo u davanju potpore djeci žrtvama tijekom postupka.
- (32) Okvirnom odlukom 2001/220/PUP određuje se skup prava žrtava u kaznenom postupku, uključujući pravo na zaštitu i odštetu. Osim toga, djeci žrtvama seksualnog zlostavljanja, seksualnog iskorištavanja i dječje pornografije treba osigurati pristup pravnom savjetovanju i, u skladu s ulogom žrtve u relevantnim pravosudnim sustavima, pravnom zastupanju, pa i u svrhu potraživanja odštete. Takvo pravno savjetovanje i zastupanje bi mogla osigurati nadležna tijela s ciljem potraživanja odštete od države. Svrha pravnog savjetovanja je omogućiti žrtvama da budu obaviještene i da dobiju savjet o različitim mogućnostima koje im se otvaraju. Pravno savjetovanje bi trebala pružiti osoba koja ne mora nužno biti pravnik, ali koja je prošla kroz odgovarajuće pravno osposobljavanje. Pravno savjetovanje i, u skladu s ulogom žrtve u relevantnom pravosudnom sustavu, pravno zastupanje morali bi biti besplatni barem u slučaju kada žrtva nema dovoljno financijskih sredstava i na način koji je u skladu s unutarnjim postupcima država članica.
- (33) Države članice trebale bi poduzeti djelovanje za sprečavanje ili zabranu djelatnosti koje su povezane s promicanjem seksualnog zlostavljanja djece i s dječjim seksualnim turizmom. Mogle bi se razmotriti različite preventivne mjere, kao što su oblikovanje i poticanje kodeksa ponašanja i regulativnih mehanizama u turističkoj industriji, uspostavljanje etičkog kodeksa ili oznake kvalitete za turističke organizacije koje djeluju na suzbijanju dječjeg seksualnog turizma ili su uvele jasnu politiku sprečavanja dječjeg seksualnog turizma.

- (34) Države članice trebaju oblikovati odnosno pojačati politike za sprečavanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, uključujući i mjere za odvratanje i smanjivanje potražnje koja potiče sve oblike seksualnog iskorištavanja djece, te mjere kojima se smanjuje rizik da djeca postanu žrtve i to putem djelatnosti obavješćivanja i podizanja svijesti te putem istraživačkih i obrazovnih programa. U takvim bi inicijativama države članice trebale zauzeti pristup koji se temelji na pravima djece. Posebnu pozornost treba posvetiti osiguravanju da kampanje za podizanje svijesti koje su namijenjene djecu budu primjerene i dostatno razumljive. Potrebno je razmotriti mogućnost uspostavljanja otvorenih telefonskih linija ili linija za pomoć.
- (35) U pogledu sustava za prijavljivanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece te za pomoć djeci u nevolji trebalo bi promicati otvorene telefonske linije i to broj 116 za nestalu djecu, broj 116 006 za žrtve kaznenih djela i broj 116 111 za djecu kako je to odlučeno Odlukom Komisije 2007/116/EZ od 15. veljače 2007. o rezerviranju nacionalnog numeracijskog raspona koji počinje brojem 116 za usklađene brojeve za usklađene usluge od društvene značaja ⁽¹⁾, a trebalo bi voditi računa o iskustvu koje se stekne uporabom tih telefona.
- (36) Stručnjaci za koje je vjerojatno da će doći u doticaj s djecom žrtvama seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja trebaju biti odgovarajuće osposobljeni za prepoznavanje takvih žrtava i za postupanje s njima. Kada postoji vjerojatnost da će se susresti s djecom žrtvama, trebalo bi promicati osposobljavanje sljedećih kategorija: policijski službenici, javni tužitelji, odvjetnici, suci i sudski službenici, osoblje koje skrbi za djecu i njihovo zdravlje, ali mogu biti obuhvaćene i druge skupine osoba za koje je vjerojatno da će se u svom radu susresti s djecom žrtvama seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja.
- (37) Kako bi se spriječilo seksualno zlostavljanje i seksualno iskorištavanje djece, počiniteljima seksualnog delikta trebalo bi predložiti sudjelovanje u interventnim programima ili mjerama. Ti interventni programi ili mjere trebali bi biti široko postavljeni i prilagodljivi, te usredotočeni na zdravstvene i psiho-socijalne vidove, ali ne bi bili obavezni. Ti interventni programi ili mjere ne dovode u pitanje interventne programe ili mjere koje uvode nadležna pravosudna tijela.
- (38) Interventni programi ili mjere nisu određeni kao automatsko pravo. Država članica odlučuje o tome koji interventni programi ili mjere su primjereni.
- (39) Kako bi se spriječila i smanjila mogućnost ponavljanja kaznenog djela, trebalo bi počinitelje kaznenih djela ocijeniti s obzirom na opasnost koju predstavljaju i s obzirom na mogući rizik ponavljanja kaznenog djela protiv seksualne nedodirljivosti djece. Dogovori u vezi s tom ocjenom, kao što je vrsta tijela koje je nadležno naručiti i izvršiti ocjenu, trenutak tijekom kaznenog postupka ili nakon njega, kada ocjenu treba izvršiti, kao i dogovori u vezi učinkovitim interventnim programima ili mjerama koji se osiguravaju nakon te ocjene, trebali bi biti u skladu s unutarnjim postupcima država članica. S istim ciljem sprečavanja i smanjenja mogućnosti ponavljanja kaznenog djela počiniteljima kaznenih djela treba omogućiti dobrovoljno sudjelovanje u učinkovitim interventnim programima ili mjerama. Ti interventni programi ili mjere ne bi se smjeli preklapati s nacionalnim programima za liječenje osoba koje boluju od duševnih poremećaja.
- (40) Kada je to primjereno s obzirom na opasnost koju počinitelji kaznenih djela predstavljaju i s obzirom na moguće ponavljanje kaznenog djela, trebalo bi osuđene počinitelje kaznenih djela privremeno ili trajno spriječiti da obavljaju barem one stručne djelatnosti koje uključuju izravan i redovit doticaj s djecom. Poslodavci prilikom zapošljavanja na radna mjesta koja uključuju izravan i redovit doticaj s djecom imaju pravo biti obaviješteni o postojećim osudama za seksualna kaznena djela protiv djece, koje su upisane u kaznenu evidenciju, ili o postojećim zabranama obavljanja određenih djelatnosti. Za potrebe ove Direktive, izraz „poslodavac” trebao bi obuhvaćati i osobe koje vode volonterske organizacije u području supervizije i/ili skrbi za djecu, koje u radu izravno i redovito dolaze u doticaj s djecom. Način na koji se takve informacije dostavljaju, kao što je to na primjer pristup preko dotične osobe i točan sadržaj informacija, smisao organiziranih volonterskih djelatnosti te pojam izravnog i redovitog doticaja s djecom trebalo bi odrediti u skladu s nacionalnim pravom.
- (41) Uz poštovanje prema različitim pravnim tradicijama država članica, ovom se Direktivom vodi računa o činjenici da je pristup kaznenim evidencijama dopušten samo nadležnim tijelima ili dotičnim osobama. Ovom se Direktivom ne uspostavlja obveza mijenjanja nacionalnih sustava kojima se uređuju kaznene evidencije niti način pristupanja njima.
- (42) Cilj ove Direktive nije usklađivanje pravila o pristanku dotične osobe prilikom razmjene informacija iz kaznenih evidencija, npr. treba li pristanak te osobe tražiti ili ne. Neovisno o tome treba li ili ne u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, tražiti pristanak, ovom se Direktivom ne uspostavljaju nikakve nove obveze mijenjanja s tim povezanog nacionalnog prava ni nacionalnih postupaka.

⁽¹⁾ SL L 49, 17.2.2007., str. 30.

- (43) Države članice mogu razmotriti mogućnost usvajanja dodatnih upravnih mjera za počinitelje kaznenih djela iz ove Direktive, kao što je to mjera registriranja u evidenciji počinitelja seksualnih kaznenih djela. Za pristupanje tim evidencijama trebala bi vrijediti ograničenja u skladu s nacionalnim ustavnim načelima i važećim standardima za zaštitu podataka, na primjer, ograničavanje pristupa na pravosudna tijela i/ili na tijela kaznenog progona.
- (44) Države članice se ohrabruju da u suradnji s civilnim društvom oblikuju mehanizme za prikupljanje podataka ili žarišne točke, na nacionalnoj ili lokalnoj razini, za potrebe promatranja i ocjenjivanja pojava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece. Kako bi se ispravno ocijenili rezultati djelovanja za suzbijanje seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, Unija bi trebala nastaviti s razvijanjem svog rada na temelju metodologija i metoda prikupljanja podataka koje bi omogućile usporedive statističke podatke.
- (45) Države članice trebaju poduzeti odgovarajuće djelovanje za osnivanje informacijskih službi, koje bi pružale informacije o tome kako prepoznati znakove seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja.
- (46) Dječja pornografija koja se sastoji od slika seksualnog iskorištavanja djeteta predstavlja posebnu vrstu sadržaja koji se ne može tumačiti kao izražavanje mišljenja. Za suzbijanje dječje pornografije potrebno je smanjiti kruženje materijala koji sadrži zlostavljanje djece tako da se počiniteljima kaznenih djela oteža postavljanje takvog sadržaja na javno dostupne internetske stranice. Stoga je potrebno djelovanje za uklanjanje takvog sadržaja i hvatanje onih koji su krivi za izradu, distribuciju ili preuzimanje slika seksualnog zlostavljanja djece. S ciljem potpore naporima Unije u suzbijanju dječje pornografije države članice trebaju dati sve od sebe u suradnji s trećim zemljama u nastojanju da se takav sadržaj ukloni s poslužitelja na svom području.
- (47) Usprkos tim naporima, uklanjanje sadržaja dječje pornografije na samom izvoru ipak nije moguće kada se izvorni materijali ne nalaze u Uniji ili zato što zemlja u kojoj se poslužitelji nalaze nije voljna surađivati ili zato što je postupak uklanjanja materijala u dotičnoj zemlji posebno dugotrajan. Zato bi bilo moguće uspostaviti mehanizme za sprečavanje pristupa s područja Unije internetskim stranicama za koje je utvrđeno da sadrže ili šire dječju pornografiju. Mjere koje države članice poduzmu u skladu s ovom Direktivom za uklanjanje dječje pornografije ili, prema potrebi, za sprečavanje pristupa internetskim stranicama koje sadrže dječju pornografiju, mogle bi se temeljiti na različitim vrstama javnog djelovanja, kao što je to zakonodavno, ne-zakonodavno, pravosudno ili drugo djelovanje. U tom smislu, ovom se Direktivom ne dovodi u pitanje dobrovoljno djelovanje koje poduzme internetska industrija za sprečavanje zlouporabe vlastitih usluga ili u potporu djelovanju koje poduzmu države članice. Neovisno o temelju za djelovanje ili metode, države članice bi trebale osigurati odgovarajuću razinu pravne sigurnosti i predvidivosti za korisnike i pružatelje usluga. Potrebno je uspostaviti i ojačati suradnju među tijelima javne uprave, kako radi uklanjanja sadržaja zlostavljanja djece, teko i radi sprečavanja pristupa tim sadržajima, a posebno kako bi se osigurala što je moguće veća potpunost nacionalnih popisa mrežnih stranica koje sadrže dječju pornografiju i kako bi se izbjeglo udvostručavanje rada. Prilikom poduzimanja svih tih mjera mora se voditi računa o pravima konačnih korisnika i pridržavati se postojećih pravnih i pravosudnih postupaka te Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Povelje o temeljnim pravima Europske unije. U okviru Programa za sigurniji internet uspostavljena je mreža otvorenih telefonskih linija, čija je svrha prikupljati informacije i osiguravati pokrivenost i razmjenu izvješća o glavnim vrstama nezakonitih mrežnih sadržaja.
- (48) Cilj ove Direktive je izmijeniti i proširiti područja primjene odredbi Okvirne odluke 2004/68/PUP. Budući da su izmjene bitne i brojne, trebalo bi za države članice koje sudjeluju u donošenju ove Direktive zbog jasnoće navedenu Okvirnu odluku u cijelosti zamijeniti.
- (49) Budući da cilj ove Direktive, naime suzbijanje seksualnog zlostavljanja, seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se, zbog opsega i učinaka, može na bolji način ostvariti na razini Unije, Unija može usvojiti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti iz istoga članka, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje navedenog cilja.
- (50) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata posebno Poveljom o temeljnim pravima Europske unije, a posebno pravo na zaštitu ljudskog dostojanstva, zabranu mučenja i nehumanog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, prava djeteta, pravo na slobodu i sigurnost, pravo na slobodu izražavanja i informiranja, pravo na zaštitu osobnih podataka, pravo na učinkovito pravno sredstvo i pošteno suđenje te načela zakonitosti i razmjernosti kaznenih djela i kazni. Ovom se Direktivom nastoji osigurati puno poštovanje navedenih prava i načela i mora se na odgovarajući način provoditi.

(51) U skladu s člankom 3. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde koji je priložen uz Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije, Ujedinjena Kraljevina i Irska obavijestile su o svojoj želji sudjelovanja u donošenju i primjeni ove Direktive.

(52) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola (br. 22) o stajalištu Danske, koji je priložen uz ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive, ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila za određivanje kaznenih djela i sankcija u području seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece, dječje pornografije i mamljenja djece za seksualne potrebe. Njome se također uvode odredbe za jačanje sprečavanja takvih kaznenih djela i za zaštitu žrtava tih djela.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „dijete” znači osoba mlađa od 18 godina;
- (b) „dob za pristanak na spolni odnos” znači dob ispod koje je, u skladu s nacionalnim pravom, zabranjeno stupanje u seksualni odnos s djetetom;
- (c) „dječja pornografija” znači:
- i. materijal koji vizualno prikazuje dijete u stvarnom ili simuliranom seksualnom činu;
 - ii. prikazivanje spolnih organa djeteta prije svega za seksualne potrebe;
 - iii. materijal koji vizualno prikazuje bilo koju osobu koja izgleda kao dijete u stvarnom ili simuliranom seksualnom činu, ili prikazivanje spolnih organa osobe koja izgleda kao dijete, prije svega za seksualne potrebe;
 - iv. realistične slike djeteta u seksualnom činu ili realistične slike spolnih organa djeteta, prije svega za seksualne potrebe;
- (d) „dječja prostitucija” znači korištenje djeteta za seksualne aktivnosti, za koje je isplaćen ili obećan novac ili drugi oblik plaćanja ili naknade u zamjenu za sudjelovanje

djeteta u seksualnim aktivnostima, neovisno o tome daje li se plaćanje, obećanje ili naknada djetetu ili trećoj osobi;

(e) „pornografska predstava” znači prikazivanje za publiku uživo, uključujući i uporabu informacijske i komunikacijske tehnologije, sljedećeg:

- i. djeteta koje sudjeluje u stvarnom ili simuliranom seksualnom činu; ili
- ii. spolnih organa djeteta prije svega za seksualne potrebe;

(f) „pravna osoba” znači subjekt koji, u skladu s pravom koje se primjenjuje, ima status pravne osobe, osim državnih tijela ili tijela javne uprave koja izvršavaju državne ovlasti te javnih međunarodnih organizacija.

Članak 3.

Kaznena djela seksualnog zlostavljanja

1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, kako bi osigurale da namjerno postupanje iz stavaka od 2. do 6. bude kažnjivo.

2. Osoba koja prouzroči da dijete, koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos, za seksualne potrebe bude svjedok seksualne aktivnosti, čak u njoj ne treba ni sudjelovati, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od godinu dana zatvora.

3. Osoba koja prouzroči da dijete, koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos, za seksualne potrebe, bude svjedok seksualnog zlostavljanja, čak u njemu ne treba ni sudjelovati, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od dvije godine zatvora.

4. Osoba koja sudjeluje u spolnim aktivnostima s djetetom koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od pet godina zatvora.

5. Osoba koja sudjeluje u seksualnim aktivnostima s djetetom, zbog:

- i. zlorabe priznatog položaja povjerenja, autoriteta ili utjecaja nad djetetom, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od osam godina ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od tri godine zatvora ako je dijete doseglo tu dob; ili
- ii. zlorabe posebno osjetljivog stanja djeteta, posebno zbog poteškoća u duševnom ili tjelesnom razvoju ili stanje ovisnosti o drugima, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od osam godina ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od tri godine zatvora ako je dijete već doseglo tu dob; ili

iii. uporabe prisile, sile ili prijetnje kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od deset godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

6. Osoba koja dijete sili ili prisili na seksualnu aktivnost s trećom osobom ili mu u tu svrhu prijeti, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od deset godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

Članak 4.

Kaznena djela seksualnog iskorištavanja

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da namjerno postupanje iz stavaka od 2. do 7. bude kažnjivo.

2. Osoba koja prouzroči sudjelovanje djeteta u pornografskoj predstavi ili ga na to potiče, ostvarujući zaradu na taj način ili na neki drugi način iskorištava dijete u te svrhe, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od pet godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od dvije godine zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

3. Osoba koja dijete sili ili prisili na sudjelovanje u pornografskim predstavama ili mu u te svrhe prijeti, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od osam godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

4. Osoba koja svjesno posjećuje pornografske predstave u kojima sudjeluju djeca, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od dvije godine zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od godinu dana zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

5. Osoba koja prouzroči sudjelovanje djeteta u dječjoj prostituciji ili ga na to potiče, ostvarujući zaradu na taj način ili na neki drugi način iskorištava dijete u te svrhe, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od osam godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

6. Osoba koja dijete sili ili prisili na dječju prostituciju ili mu u te svrhe prijeti, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od deset godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od pet godina zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

7. Osoba koja sudjeluje u seksualnim aktivnostima s djetetom, koristeći se dječjom prostitucijom, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od pet godina zatvora ako dijete još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos i ne manjom od dvije godine zatvora ako je dijete već doseglo tu dob.

Članak 5.

Kaznena djela u vezi s dječjom pornografijom

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da namjerno počinjeno protupravno postupanje iz stavaka od 2. do 6. bude kažnjivo.

2. Osoba koja nabavi ili posjeduje dječju pornografiju kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od godinu dana zatvora.

3. Osoba koja svjesno dobije pristup dječjoj pornografiji uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od godinu dana zatvora.

4. Osoba koja distribuira, širi ili posreduje dječju pornografiju, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od dvije godine zatvora.

5. Osoba koja nudi, dobavlja ili čini raspoloživom dječju pornografiju, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od dvije godine zatvora.

6. Osoba koja proizvede dječju pornografiju, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od tri godine zatvora.

7. Svaka država članica može odlučiti, hoće li se ovaj članak primjenjivati i na slučajeve dječje pornografije iz članka 2. točke (c) podtočke iii., u kojima je osoba koja izgleda kao dijete u trenutku prikazivanja u stvari bila stara 18 godina ili još i starija.

(8) Svaka država članica može odlučiti hoće li se stavci od 2. do 6. primjenjivati i na slučajeve u kojima je utvrđeno da onaj tko je proizveo pornografski materijal iz članka 2. točke (c) podtočke iv. taj materijal posjeduje isključivo za svoju privatnu uporabu i pod uvjetom da za proizvodnju nije koristio pornografski materijal iz članka 2. točke (c) podtočaka i., ii. ili iii. te da taj čin ne uključuje rizik od širenja tog materijala.

Članak 6.

Mamljenje djece za seksualne potrebe

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sljedeće namjerno postupanje bude kažnjivo:

odrasla osoba koja uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije predlaže djetetu koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos susret radi počinjenja kaznenog djela iz članka iz članka 3. stavka 4. i članka 5. stavka 6., a taj prijedlog je popraćen i drugim materijalnim postupanjem koje vodi prema takvom susretu, kažnjava se najvećom kaznom zatvora, ali ne manjom od godinu dana zatvora.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pokušaj počinjenja kaznenog djela iz članka 5. stavaka 2. i 3. u kojem odrasla osoba uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije mami dijete koje još nije doseglo dob za pristanak na spolni odnos, radi osiguravanja dječje pornografije u kojoj bi to dijete bilo prikazano, bude kažnjiv.

Članak 7.

Poticanje, pomaganje i podupiranje te pokušaj

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poticanje na počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do 6., kao i pomaganje i podupiranje u njihovu počinjenju, budu kažnjivi.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pokušaj počinjenja kaznenih djela iz članka 3. stavaka 4., 5. i 6., članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7. te članka 5. stavaka 4., 5. i 6. bude kažnjiv.

Članak 8.

Seksualne aktivnosti uz uzajamni pristanak

1. Svaka država članica može odlučiti hoće li se članak 3. stavci 2. i 4. primjenjivati na seksualne aktivnosti uz uzajamni pristanak između vršnjaka koji su približno iste dobi i približno istog stupnja psihičkog i fizičkog razvoja ili zrelosti, pod uvjetom da te aktivnosti ne uključuju zlouporabu.

2. Svaka država članica može odlučiti hoće li se članak 4. stavak 4. primjenjivati na pornografske predstave u okviru odnosa uz uzajamni pristanak, kada je dijete doseglo dob za pristanak na spolni odnos ili između vršnjaka koji su približno iste dobi i približno istog psihičkog i fizičkog razvoja i zrelosti, pod uvjetom da ti čini ne uključuju zlostavljanje ili iskorištavanje, te da za tu pornografsku predstavu nije bilo plaćeno novcem ni drugim oblikom naknade.

3. Svaka država članica može odlučiti hoće li se članak 5. stavci 2. i 6. primjenjivati na proizvodnju, nabavu ili posjedovanje materijala dječje pornografije u koji su uključena djeca koja su dosegla dob za pristanak na spolni odnos kada je taj materijal proizveden i kada ga se posjeduje uz pristanak te djece i samo za privatnu uporabu uključenih osoba, pod uvjetom da ti čini ne uključuju zlouporabu.

Članak 9.

Otegotne okolnosti

Ako sljedeće okolnosti nisu već elementi kaznenih djela iz članka od 3. do 7., države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se sljedeće okolnosti, u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog prava, mogu uzeti kao otegotne okolnosti, u odnosu na relevantna kaznena djela iz članka od 3. do 7.:

(a) kazneno djelo je počinjeno nad djetetom koje se nalazi u posebno osjetljivom stanju, kao što je to dijete s poteškoćama u duševnom ili tjelesnom razvoju, u stanju ovisnosti o drugima ili stanju duševne ili tjelesne nesposobnosti;

(b) kazneno djelo je počinio član obitelji djeteta, osoba koja zajedno stanuje s djetetom ili osoba koja je zlorabila svoj priznati položaj povjerenja ili autoritet;

(c) kazneno djelo je počinilo nekoliko osoba nastupajući zajedno;

(d) kazneno djelo je počinjeno u okviru kriminalne organizacije u smislu Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala⁽¹⁾;

(e) počinitelj je prethodno već osuđivan za kaznena djela iste vrste;

(f) počinitelj je namjerno ili nesmotreno ugrozio život djeteta; ili

(g) kazneno djelo je uključivalo teško nasilje ili je djetetu prouzročilo ozbiljnu štetu.

Članak 10.

Zabrana obavljanja određenih djelatnosti zbog osuda

1. Kako bi se izbjegao rizik od ponavljanja kaznenih djela države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da fizička osoba, koja je bila osuđena zbog počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do 7. privremeno ili trajno bude spriječena u obavljanju barem onih profesionalnih djelatnosti koje uključuju izravan i redovit doticaj s djecom.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poslodavci prilikom zapošljavanja osobe za obavljanje profesionalnih ili dobrovoljnih djelatnosti koje uključuju izravne i redovite doticaje s djecom imaju pravo, u skladu s nacionalnim pravom i na odgovarajući način, na zahtjev ili od dotične osobe, tražiti informacije o postojanju kaznenih osuda za kaznena djela iz članka od 3. do 7., koje su unesene u kaznenu evidenciju, ili o postojanju bilo kakve zabrane obavljanja djelatnosti koje uključuju izravne i redovite doticaje s djecom, koja proizlazi iz tih kaznenih osuda.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se, radi primjene stavaka 1. i 2. ovog članka, informacije o postojanju kaznenih osuda za bilo koje kazneno djelo iz članka od 3. do 7. ili o bilo kakvoj zabrani obavljanja djelatnosti koje uključuju izravne i redovite doticaje s djecom, koja proizlazi iz tih kaznenih osuda, dostavljaju u skladu s skladu s postupcima koji su određeni u Okvirnoj odluci Vijeća 2009/315/PUP od 26. veljače 2009. o organizaciji i sadržaju razmjene podataka iz kaznene evidencije između država članica⁽²⁾, kada se, uz pristanak dotične osobe, navedene informacije traže u skladu s člankom 6. navedene Okvirne odluke.

⁽¹⁾ SL L 300, 11.11.2008., str. 42.

⁽²⁾ SL L 93, 7.4.2009., str. 23.

Članak 11.**Privremeno oduzimanje i pljenidba**

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da njihova nadležna tijela imaju pravo privremeno oduzeti i zaplijeniti sredstva i imovinsku korist od kaznenih djela iz članka 3., 4. i 5.

Članak 12.**Odgovornost pravnih osoba**

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe može smatrati odgovornima za bilo koje kazneno djelo iz članka od 3. do 7. koja u njihovu korist počinu bilo koja fizička osoba, djelujući samostalno ili kao dio tijela pravne osobe, a koja je unutar pravne osobe na vodećem položaju, kao:

- (a) zastupnik pravne osobe;
- (b) osoba ovlaštena za odlučivanje u ime pravne osobe;
- (c) osoba ovlaštena vršiti kontrolu unutar pravne osobe.

2. Države članice također poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se pravne osobe može smatrati odgovornima za ono što učini njima podređena osoba, kada joj zbog pomanjkanja nadzora ili kontrole osobe iz stavka 1. bude omogućeno počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do 7. u korist te pravne osobe.

3. Odgovornost pravnih osoba na temelju stavaka 1. i 2. ne dovodi u pitanje kaznene postupke protiv fizičkih osoba koje su počinitelji, poticatelji ili pomagači kaznenih djela iz članka od 3. do 7.

Članak 13.**Sankcije pravnim osobama**

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravna osoba odgovorna na temelju članka 12. stavka 1. bude kažnjena učinkovitim, razmjernim i odvraćajućim sankcijama, koje uključuju kaznene i ne-kaznene novčane kazne, a mogu obuhvaćati i druge sankcije, kao što su:

- (a) isključivanje iz prava na državne naknade ili pomoć;
- (b) privremena ili trajna zabrana obavljanja poslovnih djelatnosti;
- (c) stavljanje pod sudski nadzor;
- (d) sudska likvidacija; ili
- (e) privremeno ili trajno zatvaranje objekata koji su bili upotrijebljeni za počinjenje kaznenog djela.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravna osoba odgovorna na temelju članka 12. stavka 2. bude kažnjena sankcijama ili mjerama koje su učinkovite, razmjerne i odvraćajuće.

Članak 14.**Izuzimanje od kaznenog progona ili neprimjenjivanje kazni na žrtve**

Države članice, u skladu s temeljnim načelima svojih pravnih sustava, poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da nadležna nacionalna tijela imaju pravo na izuzimanje od kaznenog progona i nekažnjavanje djece žrtve seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja zbog umiješanosti u kaznena djela koja su bila primorana počinuti kao izravnu posljedicu činjenice da su bila žrtve bilo kojeg kaznenog djela iz članka 4. stavaka 2., 3., 5. i 6., te članka 5. stavka 6.

Članak 15.**Istraga i kazneni progon**

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da istraga ili progon kaznenih djela iz članka od 3. do 7. ne ovise o prijavi ili optužnici koje podigne sama žrtva ili njezin zastupnik te da se s kaznenim postupkom može nastaviti čak i ako žrtva ili njezin zastupnik povuku svoje izjave.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale mogućnost progona bilo kojeg kaznenog djela iz članka 3., članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7. i bilo kojeg teškog kaznenog djela iz članka 5. stavka 6., zbog korištenja dječje pornografije iz članka 2. točke (c) podtočke i. i ii. u razdoblju i nakon što je žrtva dosegla punoljetnost, razmjerno težini dotičnog kaznenog djela.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osobe, jedinice ili službe su nadležne za istragu i progon kaznenih djela iz članka od 3. do 7. na raspolaganju imaju učinkovite istražne alate, kao što su alati koji se koriste kada je riječ o organiziranom kriminalu ili o drugim slučajevima teških kaznenih djela.

4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile istražnim jedinicama i službama pokušaj identifikacije žrtve kaznenih djela iz članka od 3. do 7., posebno analizirajući materijal dječje pornografije, kao što su to fotografije i audiovizualne snimke, koji se prenosi ili čini dostupnim uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije.

Članak 16.**Prijavljivanje sumnji na seksualno zlostavljanje ili seksualno iskorištavanje**

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da pravila nacionalnog prava o povjerljivosti koja vrijede za stručnjake čija je glavna zadaća rad s djecom ne budu smetnja mogućnosti da ti stručnjaci službama nadležnim za zaštitu djece prijavljuju sve okolnosti u kojima postoje opravdani razlozi za sumnju da je dijete žrtva kaznenih djela iz članka od 3. do 7.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi ohrabrile sve osobe, koje u dobroj vjeri znaju ili sumnjaju da su počinjena kaznena djela iz članka od 3. do 7., da o tome obavijeste nadležne službe.

Članak 17.

Nadležnost i usklađivanje kaznenog progona

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi uspostavile svoju nadležnost nad kaznenim djelima iz članka od 3. do 7. u slučajevima kada je:

- (a) kazneno djelo u cijelosti ili djelomično počinjeno na njihovom području; ili
- (b) počinitelj njihov državljanin.

2. Država članica koja odluči uspostaviti dodatnu nadležnost za kaznena djela iz članka od 3. do 7. koja nisu počinjena na njezinom području o tome obavješćuje Komisiju između ostalog u slučajevima kada:

- (a) kazneno djelo je počinjeno protiv njezinog državljanina ili protiv osobe koja ima boravište na njezinom području;
- (b) kazneno djelo je počinjeno u korist pravne osobe koja je osnovana na njezinom području; ili
- (c) počinitelj kaznenog djela ima boravište na njezinom području.

3. Države članice osiguravaju da u njihovu nadležnost spadaju kaznena djela iz članka 5. i 6., te, ako je to potrebno, iz članka od 3. do 7., koja su počinjena uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije s mogućnošću pristupa s njihova područja, neovisno o tome nalaze li se same tehnologije na njihovom području ili ne.

4. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da prilikom progona kaznenih djela iz članka 3. stavaka 4., 5. i 6., članka 4. stavaka 2., 3., 5., 6. i 7. te članka 5. stavka 6. u vezi sa stavkom 1. točkom (b) ovog članka, koja su počinjena izvan područja dotične države članice, njezina nadležnost ne bude ovisna o uvjetu da navedeni čini budu smatrani kaznenim djelima na mjestu gdje su počinjeni.

5. Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi osigurala da prilikom progona kaznenih djela iz članka od 3. do 7. u vezi sa stavkom 1. točkom (b) ovog članka, koja su

počinjena izvan područja dotične države članice, njezina nadležnost ne bude ovisna o uvjetu da kazneni progon može početi samo na temelju prijave žrtve kaznenog djela u mjestu gdje je počinjeno ili na temelju prijave države u kojoj je kazneno djelo počinjeno.

Članak 18.

Opće odredbe o mjerama za pomoć i potporu djeci žrtvama te za njihovu zaštitu

1. Djeci žrtvama kaznenih djela iz članka od 3. do 7. osigurava se pomoć, potpora i zaštita u skladu s člancima 19. i 20., vodeći računa o najboljim interesima djeteta.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se djetetu osigura pomoć i potpora čim nadležna tijela opravdano posumnjaju da je protiv djeteta vjerovatno bilo počinjeno kazneno djelo iz članka od 3. do 7.

3. Države članice osiguravaju da se sa žrtvom kaznenog djela iz članka od 3. do 7., čija dob nije sa sigurnošću utvrđena i za koju se opravdano pretpostavlja da je dijete, postupa kao da je dijete te da joj se odmah omogući pomoć, potpora i zaštita u skladu s člancima 19. i 20.

Članak 19.

Pomoć i potpora žrtvama

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurala da se žrtvama osigura pomoć i potpora prije kaznenog postupka, za vrijeme tog postupka i odgovarajuće vrijeme nakon zaključivanja toga postupka, kako bi im se omogućilo ostvarivanje prava iz Okvirne odluke 2001/220/PUP i iz ove Direktive. Države članice posebno poduzimaju potrebne korake kako bi osigurala zaštitu onoj djeci koja prijave slučajeve zlostavljanja unutar svoje obitelji.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurala da pomoć i potpora djetetu žrtvi nisu uvjetovani njegovom spremnošću na suradnju u kaznenoj istrazi, prilikom progona ili sudskog postupka.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurala da se, nakon ocjene posebnih okolnosti svakog pojedinog slučaja djeteta žrtve, osigura usvajanje posebnih mjera za pomoć i potporu djeci žrtvama u ostvarivanju njihovih prava iz ove Direktive, vodeći računa o stajalištima, potrebama i interesima djeteta.

4. Djeca žrtve bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do 7. smatraju se posebno osjetljivim žrtvama u skladu s člankom 2. stavkom 2., člankom 8. stavkom 4. i člankom 14. stavkom 1. Okvirne odluke 2001/220/PUP.

5. Države članice poduzimaju mjere, kada je to primjereno i moguće, kako bi osigurale pomoć i potporu obitelji djeteta žrtve u ostvarivanju prava iz ove Direktive, ako se obitelj nalazi na području država članica. Države članice, kada je to primjereno i moguće, na obitelj djeteta žrtve posebno primjenjuju članak 4. Okvirne odluke 2001/220/PUP.

Članak 20.

Zaštita djece žrtava u kaznenim istragama i postupcima

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da u kaznenim istragama i postupcima, u skladu s ulogom žrtava u relevantnom pravosudnom sustavu, nadležna tijela imenuju posebnog predstavnika za dijete žrtvu, ako su na temelju nacionalnog prava nositelji roditeljske odgovornosti isključeni iz kaznenog postupka zbog sukoba interesa između roditelja i djeteta žrtve ili ako dijete nema pratnju ili je odvojeno od svoje obitelji.

2. Države članice osiguravaju da djeca žrtve bez odlaganja imaju pristup pravnom savjetovanju i, u skladu s ulogom žrtava u relevantnom pravosudnom sustavu, na pravno zastupanje, pa i radi potraživanja odštete. Pravno savjetovanje i pravno zastupanje su besplatni, ako žrtva nema dovoljno financijskih sredstava.

3. Ne dovodeći u pitanje prava obrane, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi u kaznenim istragama koje se odnose na kaznena djela iz članka od 3. do 7. osigurale:

- (a) da se saslušanja s djetetom žrtvom izvedu bez neopravdanog odlaganja, nakon što su nadležna tijela obaviještena o činjenicama;
- (b) da se saslušanja djeteta žrtve, prema potrebi, izvode u prostorijama koje su za tu svrhu namijenjene ili prilagođene;
- (c) da saslušanja djeteta žrtve obavljaju u tu svrhu osposobljeni stručnjaci ili da se ta saslušanja obavljaju uz njihovu pomoć;
- (d) da sva saslušanja djeteta žrtve provode iste osobe, ako je to moguće i kada je to primjereno;
- (e) da broj saslušanja bude što manji i da se obavljaju samo ako su nužna za potrebe kaznenih istraga ili kaznenih postupaka;
- (f) da dijete žrtva može biti u pratnji njegovog ili njezinog pravnog zastupnika ili, kada je to primjereno, odrasle osobe koju on ili ona odabere, osim ako je u odnosu na tu osobu donesena obrazložena odluka koja je s tim u suprotnosti,

4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da u kaznenim istragama bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do 7. sva saslušanja djeteta žrtve ili, prema potrebi, djeteta svjedoka, mogu biti audiovizualno snimljena te

da takve audiovizualne snimke saslušanja mogu biti upotrijebljene kao dokaz u sudskim postupcima, u skladu s pravilima iz nacionalnog prava.

5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da u kaznenim postupcima u vezi s bilo kojim kaznenim djelom iz članka od 3. do 7. može biti naloženo:

- (a) isključivanje javnosti sa saslušanja;
- (b) saslušanje u sudnici djeteta žrtve u odsutnosti, posebno uporabom odgovarajuće komunikacijske tehnologije.

6. Države članice poduzimaju potrebne mjere, ako je to u interesu djece žrtava i vodeći računa o drugim prevladavajućim interesima, da zaštite privatnost, identitet i sliku djece žrtava te da spriječe javnu diseminaciju bilo koje informacije koja bi mogla odvesti do njihove identifikacije.

Članak 21.

Mjere protiv oglašavanja prilika za zlostavljanje i seksualnog turizma

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi se spriječilo ili zabranilo:

- (a) širenje materijala u kojem se oglašava prilika za počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do 6.; i
- (b) organiziranje putovanja u komercijalne ili nekomercijalne svrhe u svrhu počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članka od 3. do 5.

Članak 22.

Preventivni interventni programi ili mjere

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osobe koje se boje da bi mogle počiniti bilo koje kazneno djelo iz članka od 3. do 7. imaju, prema potrebi, pristup učinkovitim interventnim programima ili mjerama namijenjenima ocjeni i sprečavanju rizika od počinjenja takvih kaznenih djela.

Članak 23.

Prevenција

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere, kao što su obrazovanje i osposobljavanje, kako bi obeshrbrile i smanjile potražnju koja potiče sve oblike seksualnog iskorištavanja djece.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, uključujući i one preko interneta, kao što su informativne kampanje i kampanje za podizanje svijesti, istraživački i obrazovni programi, prema potrebi u suradnji s relevantnim organizacijama civilnog društva i drugim dionicima, namijenjene podizanju svijesti i smanjivanju rizika da djeca postanu žrtve seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja.

3. Države članice promiču redovito osposobljavanje službenika koji bi u svom radu mogli doći u doticaj s djecom žrtvama seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja, uključujući policijske službenike na terenu, kako bi bili sposobni prepoznati i postupiti s djecom žrtvama i s djecom potencijalnim žrtvama seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja.

Članak 24.

Dobrovoljni interventni programi ili mjere tijekom ili nakon kaznenog postupka

1. Ne dovodeći u pitanje interventne programe ili mjere koje uvedu nadležna pravosudna tijela u skladu s nacionalnim pravom, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da učinkoviti interventni programi ili mjere budu dostupni radi sprečavanja ili smanjivanja rizika od ponavljanja kaznenog djela seksualne prirode protiv djece. Takvi programi ili mjere su dostupni u svakom trenutku tijekom kaznenog postupka, unutar zatvora ili izvan zatvora, u skladu s nacionalnim pravom.

2. Interventni programi ili mjere iz stavka 1. odgovaraju posebnim razvojnim potrebama djece koja počine seksualni delikt.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da sljedeće osobe imaju pristup intervencijskim programima ili mjerama iz stavka 1.:

(a) osobe koje podliježu kaznenim postupcima zbog bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 7., pod uvjetima koji ne štete niti su u suprotnosti s pravom na obranu ni sa zahtjevima poštenog i nepristranog suđenja i u skladu su s načelom pretpostavke nedužnosti; i

(b) osobe koje su osuđene za bilo koje kazneno djelo iz članaka od 3. do 7.

4. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se za osobe iz stavka 3. pripremi ocjena opasnosti koju predstavljaju i ocjena mogućeg rizika od ponavljanja kaznenih djela iz članaka od 3. do 7. s ciljem utvrđivanja odgovarajućih interventnih programa ili mjera.

5. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da osobe iz stavka 3. za koje su predlagani interventni programi ili mjere u skladu sa stavkom 4.:

(a) budu u cijelosti obaviještene o razlozima prijedloga;

(b) pristanu na sudjelovanje u programima ili mjerama na temelju potpunog uvida u činjenice;

(c) mogu odbiti i, u slučaju osuđenih osoba, budu upoznate s mogućim posljedicama takvog odbijanja.

Članak 25.

Mjere protiv internetskih stranica koje sadrže ili šire dječju pornografiju

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale žurno uklanjanje internetskih stranica s poslužitelja koji se nalaze na njihovom području, a koje sadrže ili šire dječju pornografiju, te kako bi doprinijele uklanjanju takvih stranica i s poslužitelja koji se nalaze izvan njihovog područja,

2. Države članice mogu poduzeti mjere sprečavanja pristupa internetskim stranicama koje sadrže dječju pornografiju ili je šire prema korisnicima interneta unutar njihovog područja. Te mjere treba odrediti transparentnim postupcima i osigurati odgovarajuće zaštitne mjere, posebno kako bi se osiguralo da ograničenje bude svedeno samo na ono što je potrebno i razmjerno, te da korisnici budu obaviješteni o razlozima ograničenja. Te zaštitne mjere uključuju i mogućnost sudske zaštite.

Članak 26.

Zamjena Okvirne odluke 2004/68/PUP

Ovim se zamjenjuje Okvirna odluka 2004/68/PUP za države članice koje sudjeluju u donošenju ove Direktive, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica da u određenim rokovima prenesu Okvirnu odluku u nacionalno pravo.

Za države članice koje sudjeluju u donošenju ove Direktive upućivanja na Okvirnu odluku 2004/68/PUP smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu.

Članak 27.

Prenošenje

1. Države članice do 18. prosinca 2013. donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom.

2. Države članice dostavljaju Komisiji tekst odredbi kojima obveze na temelju ove Direktive prenose u svoje nacionalno pravo.

3. Kada države članice usvajaju ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja utvrđuju države članice.

Članak 28.

Izvrješćivanje

1. Države članice do 18. prosinca 2015. Europskom parlamentu i Vijeću podnose izvješće s ocjenom u kojoj mjeri su države članice poduzele mjere potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom, zajedno sa zakonodavnim prijedlogom, ako je to potrebno.

2. Komisija do 18. prosinca 2015. Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće s ocjenom provedbe mjera iz članka 25.

Članak 29.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 30.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 13. prosinca 2011.

Za Europski parlament
Predsjednik
J. BUZEK

Za Vijeće
Predsjednik
M. SZPUNAR
